

Kriminaalmenetluse lõpetamise määrus

Koostamise kuupäev ja koht:	20.09.2024, Haapsalu
Koostaja ametinimetus ja nimi:	abiprokurör Marelle Ulla
Ametiasutuse nimi:	Lääne Ringkonnaprokuratuur
Kriminaalasja number:	22239000056
Kuriteo kvalifikatsioon:	KarS § 121 lg 1
Kahtlustatava nimi (isikukood):	XXX (ik 38301020341)

Lääne Ringkonnaprokuratuur menetleb kriminaalasja, milles XXX on esitatud kahtlustus KarS § 121 lg 1 järgi kvalifitseeritava kuriteo toimepanemises. See seisneb selles, et tema, 06.08.2022.a kella 05:00 ajal Hiiu maakonnas, Hiiumaa vallas, XXX, XXX maja juures tungis korduvalt kallale sõiduautos Audi A6 XXX reg.nr XXX magavale XXX ja lõi teda rusikaga täpsemalt tuvastamata arv kordi pea- ja rindkere piirkonda. Oma sellise tegevusega tekitas kahtlustatav XXX kannatanu XXX füüsilist valu ning tervisekahjustused, s.o pea pindmised hulgivigastused, rindkere pindmised hulgivigastused ja parema käe sõrmemurru.

KrMS § 202 lg 1 sätestab, et kui kriminaalmenetluse ese on teise astme kuritegu ja selles kahtlustatava isiku süü ei ole suur ning ta on heastanud või asunud heastama kuriteoga tekitatud kahju ja tasunud kriminaalmenetluse kulud või võtnud endale kohustuse tasuda kulud ning kui kriminaalmenetluse jätkamiseks puudub avalik menetlushuvi, võib prokuratuur kahtlustatava nõusolekul taotleda, et kohus kriminaalmenetluse lõpetaks. Viidatud paragrahvi lõike 7 järgi, kui kriminaalmenetluse esemeks on teise astme kuritegu, mille eest karistusseadustiku eriosa ei näe karistusena ette vangistuse alammäära või näeb karistusena ette ainult rahalise karistuse, võib KrMS § 202 lõigetes 1 ja 2 sätestatud alustel kriminaalmenetluse lõpetada ja kohustused määrata prokuratuur.

Prokurör, vaadanud läbi kriminaaltoimiku materjalid, analüüsinud kuriteo toimepanemise asjaolusid, isikut, tema käitumisviisi, süü suurust, kuriteo olulisust ja raskusastet, leiab, et käesoleval juhul esinevad KrMS § 202 lõigetes 1 ja 7 sätestatud eeldused menetluse lõpetamiseks järgmistel motiividel.

Käesoleval juhul on prokurör seisukohal, et isiku süü ei ole suur. Süü suuruse hindamisel võetakse aluseks KarS-is toodud põhimõtted, eelkõige §-s 57 sätestatu. Arvestatakse isiku panust kuriteo toimepanemisel, tahtluse või ettevaatamatuse astet, tekitatud kahju liiki ja suurust, isiku vanust ja arusaamisvõimet ning seaduseandja sätestatud karistusraame. Kriminaalasja materjalidest nähtub, et kahtlustatava ja kannatanu vaheline konflikt sai alguse ühisest koosviibimisest ning eskaleerus siis, kui kahtlustatav oli otsustanud seltskonnast lahkuda. Kahtlustatav on 15.08.2022.a ülekuulamisel avaldanud, et kahetseb, et selline asi juhtus ning selgitab, miks ta füüsilist vägivalda kannatanu suhtes kasutas. Kahtlustatava kahetsusele annab kinnitust ka see, et XXX on sama sündmuse raames alustatud kriminaalasjas nr 22239000057 16.04.2024.a kahtlustatavana ülekuulamisel kinnitanud, et pärast juhtunut üritas XXX temaga ka kontakti saada ning käis isegi kannatanu ema juures teda otsimas. Mõni päev hiljem XXX vabandas XXX ees, et nii juhtus. Ka tunnistajana üle kuulatud XXX selgitas, et kahtlustatav võttis temaga 06.08.2022.a ühendust ja tundis huvi, kuidas kannatanul on. Kahtlustatav XXX on kaitsja vahendusel prokurörile teada andnud, et on valmis kannatanule rahaliselt kompenseerima tema poolt tekitatud kahju ja kannatanu üleelamisi suurusjärgus, mida kannatanu on ülekuulamisel avaldanud. Eelnev näitab seda, et kahtlustatav XXX sai aru oma teo

keelatusest ja tagajärgedest ning ei jäänud ootama korrakaitseorganite sekkumist, vaid soovis koheselt kannatanu ees vabandada.

Süü suuruse hindamisel ei saa mööda vaadata ka seadusandja sätestatud karistusraamidest. KarS § 121 lg 1 järgi kvalifitseeritav kuritegu on teise astme kuritegu, mille eest näeb karistusseadustik ette karistusena rahalise karistuse või kuni üheaastase vangistuse. Karistusseadustikus sätestatu kohaselt ei ole viidatud kuriteo eest ette nähtud vangistuse alammäära. Karistusraamistiku ulatuse seadmisega annab seadusandja hinnangu sellele, kui kaalukas on koosseisu täitmise korral õigushüve rikkumine ja kui intensiivset karistusõiguslikku sekkumist on rikkumise korral vajalik rakendada. Kuivõrd kõnesoleva süüteo eest võib mõista ka rahalise karistuse, järeldub sellest, et seadusandja hinnangul on tegemist kuriteoga, mille puhul võib isiku süüd pidada väikeseks, sest väiksemad sanktsioonimäärad viitavad ka väiksemale süüle. Olgugi, et käesolevas asjas on 15.08.2022 XXX esitatud kahtlustus KarS § 121 lg 1 kvalifitseeritava kuriteo toimepanemises, tuleb möönda, et kriminaalmaterjalide pinnalt ei oleks välistatud, et XXX saaks ette heita hoopis kehalise väärkohtlemise toimepanemist, millega on kannatanule tekitatud tervisekahjustus, mis kestab vähemalt neli nädalat, s.o KarS § 121 lg 2 p 1 järgi kvalifitseeritavat kuritegu. Lisatoimingute tegemine ja uue kahtlustuse esitamine aga ei ole käesolevas kriminaalasjas otstarbekas, kuivõrd kuriteos kahtlustatav XXX elab alaliselt Austraalias. Kahtlustuse esitamine XXX KarS § 121 lg 2 p 1 järgi ei välistaks samuti kriminaalmenetluse lõpetamist ja kohustuste määramist, mistõttu tõdeb prokurör, et menetlusotsustus jääks ka pärast teo ümber kvalifitseerimist tõenäoliselt samaks. Seda seetõttu, et kvalifikatsiooni muutumisel on tegemist ikkagi II astme kuriteoga, mille eest karistusseadustik näeb ette rahalise karistuse või kuni viieaastase vangistuse.

Kriminaalmenetluse lõpetamise võimalikkuse üle otsustamisel tuleb arvestada ka asjaoluga, et lõpetamine pole võimalik, kui menetluse jätkamine on vajalik lähtuvalt avalikust menetlushuvist. Avaliku menetlushuvi all tuleb mõista üld- ja eripreventiivseid kaalutlusi. Avalik menetlushuvi on eripreventiivsete kaalutluste kohaselt olemas siis, kui kriminaalmenetluse lõpetamine ja teo toimepannud isiku karistamisest loobumine võib tingida tema poolt uute süütegude toimepanemise. Seda kui suur on selline tõenäosus, on võimalik hinnata lähtuvalt isiku varasemast karistatusest, menetluse aluseks oleva teo toimepanemise asjaoludest ja teo iseloomust, sealjuures kas tegemist on ühekordse või korduva teoaktiga. Avalik menetlushuvi on üldpreventiivsest aspektist lähtuvalt olemas siis, kui teo toimepanemise viis, valdkond, tagajärjed või samaliigiliste kuritegude suur arv ja ühiskonnaohtlikus on sellised, et menetluse lõpetamine ja lisakohustuste määramine ei oleks kriminaalpoliitiliselt vastuvõetavad. Avalik menetlushuvi on olemas näiteks sellistel juhtumitel, kui kuritegu on toime pandud elusfääris, mille vastu peab avalikkusel olema eriline usaldus või isiku karistamine on vajalik õiguskorra kaitsmise huvides või kuriteo tõttu puuduvad kannatanul peale kriminaalmenetluse efektiivsed õiguskaitsevahendid. Prokuröri hinnangul puudub XXX suhtes menetluse jätkamiseks avalik menetlushuvi. Kahtlustatav XXX on 41-aastane varem kriminaal- ja väärteokorras karistamata isik. Samuti ei ole tema suhtes varem kriminaalmenetlust lõpetatud KrMS § 202 või 203-1 alusel. Käesolevast kuriteosündmusest on möödunud üle kahe aasta ning kahtlustatav ei ole ka pärast nimetatud tegu toime pannud uusi õigusrikkumisi. Ka puudub käesoleval juhul alus arvata, et kahtlustatav XXX paneks toime uue õigusvastase teo, kuivõrd isik elab juba pikemat aega välisriigis ning on seal oma elu ka sisse seadnud.

Eelnevast tulenevalt on prokurör seisukohal, et XXX etteheidetavate süütegude kriminaalõigusnormidega kaitstava õiguskorra heastamine ning tema õiguskuulekale käitumisele suunamine on võimalik saavutada ka muude vahenditega, kui kriminaalkorras karistamisega. Ka on KarS § 56 lg-s 1 sätestatud üld- ja eripreventsiooni eesmärgid saavutatavad ka ilma isikut kriminaalvastutusele võtmata. Prokurör, hinnanud kohtueelse menetluse käigus kogutud tõendeid ning isiku varasemat ja ka teo toimepanemise järgset käitumist, on seisukohal, et KarS § 56 lg 1 sätestatud eesmärgid on võimalik saavutada ka kriminaalmenetluse lõpetamisega ja kohustuste määramisega.

Seega, kuna tegemist on teise astme kuriteoga, isiku süü ei ole suur ja menetluse jätkamiseks puudub avalik menetlushuvi, on olemas alused kriminaalmenetluse lõpetamiseks XXX suhtes KrMS § 202 sätteid kohaldades.

Juhindudes KrMS § 202 lg 7 ja 206, abiprokurör määras:

1. Lõpetada kriminaalasjas nr 22239000056 menetlus XXX suhtes seoses avaliku menetlushuvi puudumisega.

2. Määratud kohustuse liik:

XXX on kohustatud:

2.1 kannatanule kuriteoga tekitatud kahju heastamiseks tegema ülekande summas 1000 (üks tuhat) eurot kannatanu XXX Swedbank arveldusarvele nr EE0322XXXX;

2.2 tasuma 1000 (üks tuhat) eurot sihtotstarbeliseks kasutamiseks üldsuse huvides. Makse saaja andmed edastatakse lisalehel pärast määruse allkirjastamist. Makse tasumisel märkida maksekorralduse selgitusse „sihtotstarbeline makse, 22239000056“. Maksekorraldus makse tegemise kohta edastada prokuratuurile meili teel (laanerp.kohustused@prokuratuur.ee) või kirjalikult.

3. Määratud kohustuste täitmise tähtaeg: 20.02.2025. Kui isik ei täida määratud tähtaja jooksul talle pandud kohustusi, võib prokuratuur kriminaalmenetluse määrusega uuendada.

4. KrMS 4. peatükis loetletud tõkendite ja muude kriminaalmenetluse tagamise vahendite tühistamine: ei ole kohaldatud.

5. Asitõendid või äravõetud või konfiskeerimisele kuuluvad objektid: puuduvad.

6. Andmekogus ABIS ja riiklikus süüteomenetluse biomeetriaregistris sisalduvate andmete kustutamine: andmeid ei ole kogutud.

7. Kriminaalmenetluse kulud: puuduvad.

8. Vastavalt KrMS § 206 lõikele 2 tuleb kriminaalmenetluse lõpetamise määruse koopia viivitamata saata: kahtlustatavale, tema kaitsjale ja kannatanule.

9. Kannatanul on õigus vastavalt KrMS § 206 lõikele 3 tutvuda kriminaaltoimikuga kriminaalmenetluse lõpetamise määruse koopia saamisest alates kümne päeva jooksul menetluse lõpetanud prokuratuuris (tutvunud e-toimikus). Kui füüsilisest isikust kannatanu ei valda eesti keelt, võib ta kümne päeva jooksul taotleda kriminaalmenetluse lõpetamise määruse sisust arusaamiseks selle teksti tõlkimist emakeelde või keelde, mida ta valdab.

Edasikaebamise kord

Vastavalt KrMS § 207 lõigetele 2 ja 3 võib kannatanu põhistatud kriminaalmenetluse lõpetamise määruse koopia saamisest alates kümne päeva jooksul esitada kaebuse Riigiprokuratuurile, mille asukoht on Wismari 7, Tallinn 15188.

(allkirjastatud digitaalselt)

Marelle Ulla
abiprokurör

Olen menetluse lõpetamise ja määratud kohustustega nõus

(allkirjastatud digitaalselt)

XXX